

УДК 351.74+342.922

DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2019.3.06>

СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ ШАТРАВА,

доктор юридичних наук, професор,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
науково-дослідна лабораторія з проблем
забезпечення діяльності поліції (завідувач),
заступник головного редактора наукового журналу «Право і безпека»;
 <https://orcid.org/0000-0002-7072-961X>,
e-mail: sergshatrava@gmail.com;

ГЕНРІ РОМАНОВИЧ ПАРХАНОВ,

кандидат юридичних наук,
Департамент документального забезпечення
Національної поліції України (м. Київ), відділ забезпечення діяльності керівництва
Національної поліції управління організаційного забезпечення
та контролю (помічник заступника голови);
 <https://orcid.org/0000-0001-9254-1979>,
e-mail: parkhanovhr@gmail.com

ПРИНЦИПИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Досліджено наукові погляди вчених щодо розуміння та класифікації принципів права. Виокремлено характерні особливості принципів превентивної поліцейської діяльності. Принципи здійснення превентивної діяльності залежно від способу їх нормативного закріплення класифіковано таким чином: 1) загальноправові принципи; 2) базові принципи; 3) спеціальні принципи. Подано власне розуміння принципів превентивної поліцейської діяльності.

Ключові слова: *принципи, загальноправові принципи, базові принципи, спеціальні принципи, превентивна діяльність, поліцейська діяльність, Національна поліція України.*

Оглядова стаття

Постановка проблеми

Інноваційна концепція, яка була покладена в підґрунтя нині діючої моделі поліції, з моменту ухвалення Закону України «Про Національну поліцію» вимагає перегляду численних теоретичних концепцій і законодавчих конструкцій, які визначають правові засади організації та діяльності Національної поліції України як запоруки її ефективності, у чому значне місце відводиться саме принципам як стрижневим ідеям і правилам. Окрім того, принципи превентивної поліцейської діяльності в адміністративно-правовій науці залишаються маловивченими та недостатньо дослідженими. На сьогодні, на жаль, відсутні комплексні напрацювання з цього питання, особливо у нинішніх умовах суттєвої модернізації всієї національної правоохоронної системи та переформування адміністративного законодавства.

Стан дослідження проблеми

Слід констатувати, що проблеми принципів превентивної поліцейської діяльності до-

нині не були предметом окремого комплексного наукового дослідження. Лише фрагментарно, у межах вивчення більш загальних проблемних питань діяльності поліції, розглядалися окремі аспекти порушеної тематики, зокрема такими вченими, як В. В. Аброськін, В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурка, О. В. Батраченко, О. І. Безпалова, В. В. Галуцько, Ю. В. Гаруст, О. В. Джафарова, А. В. Долинний, О. Ю. Дрозд, О. Ф. Кобзарь, С. В. Ківалов, Т. О. Коломоець, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, Д. М. Ластович, С. М. Лелет, Д. О. Лемеш, Р. В. Миронюк, С. В. Петков, О. П. Рябченко, Є. Ю. Соболев, С. О. Шатрава, В. І. Фелик та інші. Ознайомлення з працями вказаних учених свідчить, що в останніх містяться окремі положення щодо превентивної поліцейської діяльності, але не розкриваються специфіка й особливості принципів її здійснення за окремими напрямками діяльності Національної поліції.

Мета та завдання статті

Метою статті є визначення на підставі аналізу норм адміністративного законодавства

поняття принципів превентивної поліцейської діяльності. Реалізація зазначеної мети передбачає необхідність виконання таких *завдань*: виокремити характерні особливості принципів превентивної поліцейської діяльності, здійснити класифікацію цих принципів та охарактеризувати їх.

Наукова новизна дослідження

У період суттєвого оновлення адміністративного законодавства України, яке регламентує особливості діяльності органів і підрозділів Національної поліції України, теоретичний і практичний інтерес до вивчення принципів превентивної поліцейської діяльності обумовлюється, у першу чергу, функціональним призначенням основоположних і керівних засад для характеристики правової природи та сутності цього напряму поліцейської діяльності, що відображає об'єктивно існуючу реальність і закономірності, які в ній діють, їх спрямованість і найсуттєвіші властивості на сучасному етапі функціонування загальної системи поліції у відносинах із громадськістю.

Виклад основного матеріалу

Досить широкий спектр точок зору щодо роз'яснення терміну «принцип» відслідковується в різних наукових і навчальних дисциплінах (соціології, філософії, педагогіці, психології тощо), що можна пояснити їх функціональним призначенням і тією значимістю, яку вони мають у тій або іншій сфері людської практичної діяльності. Зазвичай у науці «принципи» сприймаються як загальні вимоги до побудови теорії, сформульовані як щось вихідне, те, що перебуває в підґрунті певної сукупності фактів. Під час характеристики різноманітних систем обов'язково йдеться про принципи, оскільки саме вони відображають ті суттєві властивості, що відповідають за правильну роботу цієї системи, без яких вона не змогла б виконувати свої завдання і функції.

Як зазначає А. М. Колодій, виникнення принципів обумовлено потребами суспільного розвитку, в яких відображаються закономірності суспільного життя, а головними джерелами цих принципів є політика, економіка, мораль, ідеологія та соціальне життя [1, с. 42].

Схожі акценти на змісті досліджуваної категорії зустрічаємо і на сторінках спеціальної літератури з теорії державного управління, якими оперують представники управлінської науки, підкреслюючи, що принципами управлінської діяльності є: 1) закономірності, відносини, взаємозв'язки, керівні засади, на яких

ґрунтується управлінська діяльність [2, с. 37]; 2) фундаментальні істини, закономірності, керівні правила, основні положення й норми поведінки, виражені у вигляді певного наукового положення (вимоги), закріпленого переважно в правовій формі, якого повинні дотримуватися суб'єкти процесу управління у своїй діяльності [3, с. 50]. Як бачимо, категорію «принцип» використовують у прив'язці до цього виду діяльності – діяльності управлінської, коли говорять про основне правило або вимогу, яких повинні обов'язково дотримуватися суб'єкти управління. Водночас принципи управлінської діяльності синтезують і відбивають об'єктивність законів суспільного розвитку і характерні риси практики державного управління.

Зауважимо, що в юриспруденції проблематику змісту та сутності дефініції «принцип» на достатньо високому теоретико-методологічному рівні опрацьовано правознавцями. Принципам відведено визначальне, майже пріоритетне місце у категоріально-понятійному апараті юриспруденції, адже, як влучно підкреслює М. М. Вовченко, саме принципи пронизують всю правову систему, орієнтуючи її розвиток на найбільш цінні ідеали [4, с. 36], зокрема демократію, гуманізм і соціальний прогрес [5, с. 66]. При цьому принципами права можуть стати лише такі ідеї, які знайшли своє відображення у правовій нормі [6, с. 37], тобто ті, які повинні обов'язково фіксуватись у законодавчих актах у вигляді певних нормативних приписів. У протилежному випадку «ідея» або «гасло» так і залишаться частиною суспільної правосвідомості, правової ідеології, культури тощо [7, с. 150].

Оперування теоретиками права такими словосполученнями, як «принципи права», «правові принципи», «нормативні принципи» і «правові засади» є підтвердженням того, наскільки міцно інтегровано поняття «принцип» у правову матерію. Більш того, жоден законодавчий акт не обходиться без окремої статті, в якій нормотворець не виклав би перелік основних принципів, якими керується той чи інший державно-владний орган у процесі своєї діяльності.

А. М. Колодій вважає, що юридичні принципи мають усі властивості й функції права, що означає таке: а) вони є нормативно-регулятивними, загальними, обов'язковими, об'єктивно обумовленими, історичними та ідейно-політичними категоріями; б) їх соціальною функцією є регулювання та охорона суспільних відносин; в) вони є самостійною юридичною категорією, тобто мають ознаки, що

відокремлюють їх від усіх інших [8, с. 26]. Інший, не менш відомий теоретик права В. В. Копейчиков вважає, що принципами права є основні засади, вихідні ідеї, що характеризуються універсальністю, загальною значимістю та вищою імперативністю [9, с. 95]. Варто згадати і точку зору О. В. Старчука, який указує на те, що «практично всі науковці сходяться на тому, що принципи права – це такі засадничі ідеї права, які визначають зміст і спрямованість його норм і характеризуються системністю, взаємоузгодженістю, загальнообов'язковістю, універсальністю, стабільністю, предметною визначеністю, загальнозначущістю й регулятивністю» [10, с. 42].

Таким чином, принципи поліцейської діяльності містять у собі керівні й основні положення, що концентрують та об'єктивно виражають інтереси й потреби громадян і держави на сучасному етапі розвитку життєдіяльності суспільства щодо забезпечення й охорони їх прав, свобод та інтересів у публічно-правовій сфері; виконують функцію загальнонормативного орієнтира для здійснення всіх напрямів поліцейської діяльності та спрямовуються на вдосконалення та підвищення ефективності такої діяльності.

Б. В. Семерей також звертає увагу на те, що правові принципи діяльності поліції – це безумовні вимоги, закріплені у нормативно-правових актах, які впливають безпосередньо зі змісту відповідних правових норм та є обов'язковими для виконання. Правові принципи діяльності поліції закріплено в Конституції України, Законі України «Про Національну поліцію» та в інших нормативно-правових актах, які регламентують її діяльність [11, с. 7].

Цікавих поглядів на зміст принципів адміністративної діяльності патрульної поліції дотримується С. В. Чирик, розуміючи під ними основоположні засади, врегульовані нормами не лише адміністративного права, але й інших галузей права, які чинять виконавчо-розпорядчий, юридичний, підзаконний, державно-владний, постійний, організований вплив на органи патрульної поліції (їх спеціально уповноважених осіб) з метою попередження та припинення правопорушень, забезпечення публічної безпеки, охорони публічного порядку, організації та здійснення охорони прав і свобод громадян, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних чи соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [12, с. 3–4].

Отже, принципами поліцейської діяльності у цілому є базові керівні положення, закрі-

плені у законодавчих актах різної юридичної сили, відповідно до яких визначаються порядок, характер і межі функціонування органів Національної поліції України і правові та моральні норми поведінки їх посадових і службових осіб під час реалізації покладених на них повноважень.

Що стосується безпосередньо принципів превентивної поліцейської діяльності, то вважаємо, що їх характерними особливостями є такі. По-перше, вони формуються і розвиваються відповідно до сучасних вимог, очікувань і потреб членів суспільства та держави стосовно забезпечення й охорони їх прав, свобод та інтересів у публічно-правовій сфері; по-друге, визначають соціальну цілеспрямованість, характер, зміст і межі превентивної поліцейської діяльності; по-третє, очевидно, що всі принципи превентивної поліцейської діяльності утворюють об'єктивно обумовлену, нормативно зафіксовану, науково обґрунтовану, відносно стабільну «систему координат», елементи якої діють не відособлено, а у певній взаємозалежності, не суперечать один одному і мають обов'язковий характер під час застосування поліцейських превентивних заходів і реалізації превентивної функції органами та підрозділами Національної поліції України.

Звернімо увагу на те, що від правильного підходу до обрання критеріїв класифікації, врахування всіх найбільш характерних ознак, якостей і властивостей досліджуваного явища залежать пізнавальна значимість і науково-практична цінність самої класифікації. Найбільш розповсюдженими і часто використовуваними класифікаційними критеріями принципів права у правничій літературі й досі залишаються такі, як: а) сфера поширення; б) форма нормативного закріплення; в) спосіб матеріалізації у праві; г) об'єкт впливу; г) значимість; д) дія в системі права; е) предмет правового регулювання.

На нашу думку, принципи превентивної поліцейської діяльності доцільно умовно поділити залежно від способу їх нормативного закріплення на такі: 1) загальноправові принципи, характерні для всіх органів публічної влади, у тому числі й для органів Національної поліції України; 2) базові принципи, які характеризують цілеспрямованість, зміст і межі поліцейської діяльності та закріплюються у нормах Закону України «Про Національну поліцію»; 3) спеціальні принципи, які характеризують специфіку превентивної поліцейської діяльності й визначаються нормами окремих законів України («Про запобігання та протидію

домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про дорожній рух», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону») й підзаконними нормативно-правовими актами.

О. М. Банчук вважає, що до принципів у сфері превентивної поліцейської діяльності слід зарахувати такі: а) принцип винятковості та пропорційності застосування сили органами поліції під час ужиття превентивних заходів; це означає, що Національною поліцією за розумної необхідності в конкретних обставинах для запобігання злочину або під час виконання законного затримання чи допомоги в його проведенні може застосовуватися сила, однак відповідно до законів та у розумних межах; б) принцип чесності, неупередженості та гідності: працівник поліції повинен діяти чесно, неупереджено та гідно, тобто повинен утримуватися від будь-яких корупційних дій та рішуче виступати проти них; будь-які спроби хабарництва з боку осіб, що підпадають під дію превентивних заходів, мають припинитись; в) принцип особистої відповідальності за наслідки вчинених дій; працівник поліції повинен нести особисту відповідальність за свої власні дії та за дії або бездіяльність, здійснені за його наказом [13, с. 8–17].

Вищевикладене переконує в тому, що такі принципи, як законності, гуманізму, соціальної справедливості, юридичної рівності перед законом, демократизму, пріоритету прав, свобод та інтересів людини і громадянина є універсальними, а отже, загальнообов'язковими у процесі реалізації превентивної діяльності органами Національної поліції України.

Конституційні принципи разом із загальнолюдськими, визнаними міжнародною спільнотою світу, виступають правовим фундаментом для підготовки, розроблення та ухвалення всіх інших законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, оскільки характеризуються властивостями нормативності, імперативності, регулятивності й загальнообов'язковості. Невипадково всі принципи, визначені в нормах Конституції України, знайшли своє втілення у положеннях нині чинного вітчизняного законодавства.

Ураховуючи ту обставину, що Національна поліція України як центральний орган виконавчої влади бере безпосередню участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони, спрямованій на захист людини та громадянина тобто їхніх життя й гідності, конституційних прав і свобод та безпечних умов життєдіяльності; суспільства – його демократичних цін-

ностей, добробуту та умов для сталого розвитку; держави – її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності, а також території й навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій¹, то, відповідно, принципи, покладені в підґрунтя цих сфер державної політики, особливо національної безпеки, виступають тим фундаментом, на який спираються всі інші законодавчі акти, що регламентують діяльність Національної поліції України, а також усі юридично значущі дії посадових і службових осіб поліції, яким державою надано право нормотворчої та правозастосовної діяльності.

У пункті 2 ст. 3 Закону України «Про національну безпеку України» вказано, що основними принципами, які визначають порядок формування державної політики у сфері національної безпеки й оборони, є такі: 1) верховенство права, підзвітність, законність, прозорість та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки і оборони та застосуванням сили; 2) дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки; 3) розвиток сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони². Указаний законодавчий акт варто розглядати як вихідний (керівний), відповідно до якого визначається методологія національної безпеки та шляхи її забезпечення відповідними уповноваженими суб'єктами, у тому числі і Національною поліцією України.

Безпосередньо базові принципи, які характеризують цілеспрямованість, зміст і межі поліцейської діяльності, містяться у розділі II «Принципи діяльності поліції», а саме, у статтях 6–12 Закону України «Про Національну поліцію». Наразі такими принципами є принципи верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства та безперервності. Їх дотримання є обов'язковим для всіх поліцейських незалежно від напрямку, сфери й виду їх адміністративної діяльності.

Призначення принципу верховенства права (ст. 6 Закону України «Про Національну поліцію») для функціонування органів Національної

¹ Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII.

² Там само.

поліції України полягає в обов'язку поліції захищати права та свободи людини і спирається не лише на суворе дотримання законів на всій території держави й у всіх суспільних відносинах, але й на єдність їх застосування в межах безумовної дії принципу верховенства права, закріпленого у ст. 8 Конституції України.

Щільно примикає до принципу верховенства права і принцип дотримання прав і свобод людини, зміст якого викладено достатньо ґрунтовно у статті 7 Закону України «Про Національну поліцію». У будь-якому випадку права і свободи людини, щодо яких здійснюються превентивні заходи або дії, повинні відповідати їх цілям. Законодавцем суворо заборонено заподіювати під час проведення превентивних заходів фізичні страждання особі, принижувати людську честь і гідність.

Принцип законності стосовно діяльності органів Національної поліції України, закріплений у частині 2 ст. 19 Конституції України й у ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію», перш за все означає, що вживати превентивних заходів і здійснювати превентивну роботу поліцейські мають право лише у межах повноважень, у спосіб та із застосуванням методів, визначених Конституцією України і законами України. Законодавцем також передбачено, що поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази.

Важливим засадничим правилом превентивної поліцейської діяльності слід визнати принцип відкритості та прозорості, зміст якого розтлумачено у статті 9 Закону України «Про Національну поліцію». Цей принцип варто розглядати у трьох аспектах: 1) як засаду організації превентивної поліцейської діяльності; 2) як засаду взаємовідносин органів Національної поліції України з інститутами громадянського суспільства (об'єднаннями громадян, засобами масової інформації тощо), в межах якої відбуваються узагальнення та оприлюднення інформації про причини й умови, що сприяють вчиненню правопорушень, про заходи, яких було вжито щодо їх усунення, про рівень злочинності, а також про кількість учинюваних адміністративних правопорушень тощо.

Принцип політичної нейтральності (ст. 10 Закону України «Про Національну поліцію») надає можливість забезпечувати захист прав і свобод людини незалежно від політичних переконань і партійної належності. Висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій і провадити політичну діяльність під час реалізації превентивної функції поліцейським забороняється.

Особливе значення у превентивній поліцейській діяльності має принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства, тобто у тісній співпраці та взаємодії із суспільством для того, щоб задовольнити його потреби (ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію»). У пункті 2 ст. 11 профільного закону наголошено на тому, що з метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад¹.

Принцип безперервності (ст. 12 Закону України «Про Національну поліцію») означає, що Національна поліція здійснює превентивні дії постійно, безперервно та цілодобово, у тому числі під час патрулювання, розгляду звернень громадян і припинення адміністративних правопорушень та злочинів.

Останню групу становлять спеціальні принципи, які характеризують специфіку превентивної поліцейської діяльності, зокрема конкретизують порядок організації та її здійснення. Такі принципи містяться у нормах окремих законів України і підзаконних нормативно-правових актів, на які безпосередньо спираються поліцейські під час реалізації превентивної функції (закони України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про дорожній рух», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей»).

Окрім того, звертає на себе увагу пункт 5 Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України, де чітко вказано, що його діяльність здійснюється відповідно до принципів верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості та прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства, і принципи безперервності, а також організовується відповідно до перспективного і поточного планування з урахуванням передового досвіду².

Як бачимо, у згаданому Положенні продубльовано у повному обсязі принципи, закріплені профільним законодавчим актом у сфері

¹ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII : ред. від 01.01.2019.

² Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України : затв. наказом Нац. поліції України від 27.11.2015 № 123.

поліцейської діяльності, а також наголошено на обов'язковості врахування знань, умінь і навичок, здобутих у процесі превентивної роботи Департаментом превентивної діяльності НПУ під час організації поточних і перспективних превентивних напрямів.

Висновки

Ураховуючи викладене, під принципами превентивної поліцейської діяльності слід розуміти об'єктивно обумовлені, стрижневі, відносно стабільні, науково обґрунтовані керівні засади, зафіксовані нормами вітчизняного законодавства і міжнародно-правових актів, на яких ґрунтується діяльність Національної поліції України, а також уповноважених осіб її органів і структурних підрозділів, яка здійснюється у процесі прогнозування та попередження правопорушень за допомогою використання дозволених національним законодавством превентивних поліцейських заходів і комплексу профілактичних дій.

На підставі системного аналізу норм адміністративного законодавства принципи здійснення превентивної діяльності органів Національної поліції України залежно від способу їх нормативного закріплення класифіковано таким чином: 1) загальноправові принципи, які визначають засади формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки; 2) базові принципи, які характеризують цілеспрямованість, зміст і межі поліцейської діяльності та закріплюються у нормах Закону України «Про Національну поліцію»; 3) спеціальні принципи, які характеризують специфіку превентивної поліцейської діяльності та визначаються нормами окремих законів України, як-то: «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про дорожній рух» і «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону».

Список бібліографічних посилань

1. Колодій А. М. Принципи права: генеза, поняття, класифікація та реалізація. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 42–46.
2. Мельник А., Оболенський О., Васіна А., Гордієнко Л. Державне управління : навч. посіб. / за ред. А. Мельник. Київ : Знання-Прес, 2003. 343 с.
3. Малиновський В. Державне управління : навч. посіб. Луцьк : Вежа, 2000. 558 с.
4. Вовченко Н. Н. Сущность, принципы и функции права : учеб. пособие. Волгоград : Изд-во Волгоград. ун-та, 1998. 142 с.
5. Тихонравов Ю. В. Основы философии права : учеб. пособие. М. : Вестник, 1997. 608 с.
6. Чечина Н. А. Принципы советского гражданского процессуального права и их нормативное закрепление. *Правоведение*. 1960. № 3. С. 37–41.
7. Проблемы науки гражданского процессуального права : монография / В. В. Комаров, В. А. Бигун, В. В. Баранкова та ін. ; под ред. В. В. Комарова. Харьков : Право, 2002. 440 с.
8. Колодій А. М. Принципи права України : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
9. Теорія держави і права : навч. посіб. / А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін. ; за ред. В. В. Копейчикова. Київ : Юрінформ, 1995. 189 с.
10. Старчук О. В. Щодо поняття принципів права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 40–43.
11. Семерей Б. В. Адміністративно-правові засади реалізації принципу відкритості та прозорості у діяльності Національної поліції України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 19 с.
12. Чирік С. В. Принципи адміністративної діяльності патрульної поліції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 15 с.
13. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / за заг. ред. О. А. Банчука. Київ : О. М. Москаленко, 2013. 588 с.

Надійшла до редколегії 28.08.2019

ШАТРАВА С. А., ПАРХАНОВ Г. Р. ПРИНЦИПЫ ПРЕВЕНТИВНОЙ ПОЛИЦЕЙСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ: ПОНЯТИЕ, СОДЕРЖАНИЕ И ИХ КЛАССИФИКАЦИЯ

Исследованы научные взгляды ученых относительно понимания и классификации принципов права. Выделены характерные особенности принципов превентивной полицейской деятельности. Принципы классифицированы осуществления превентивной деятельности в зависимости от способа их нормативного закрепления таким образом: 1) общеправовые принципы; 2) базовые принципы; 3) специальные принципы. Дано собственное понимание принципов превентивной полицейской деятельности.

Ключевые слова: *принципы, общеправовые принципы, базовые принципы, специальные принципы, превентивная деятельность, полицейская деятельность, Национальная полиция Украины.*

**SHATRAVA S. O., PARKHANOV H. R. PRINCIPLES OF PREVENTIVE POLICE
ACTIVITY: CONCEPTS, CONTENT AND THEIR CLASSIFICATION**

The author of the article has studied the scientific positions of scholars on understanding and classification of the principles of law. The characteristic features of the principles of preventive police activity have been distinguished. First of all, they are formed and developed in accordance with the contemporary requirements, expectations and needs of members of society and the state regarding the protection of their rights, freedoms and interests within the public and legal sphere; secondly, they determine the social purpose, nature, content and limits of preventive police activity; thirdly, it is obvious that all principles of preventive police activity form an objectively conditioned, normatively fixed, scientifically sound, relatively stable “coordinate system”, the elements of which do not act in isolation but, in a certain interdependence, do not contradict each other and have distinct character in the application of police preventive measures and the implementation of the preventive function by the agencies and units of the National Police of Ukraine.

The principles of preventive activities, depending on the method of their regulatory consolidation, are classified into: 1) general legal principles that determine the principles of formation and implementation of state policy in the field of national security; 2) basic principles that characterize the purposefulness, content and limits of police activity and are enshrined in the provisions of the Law of Ukraine “On the National Police”; 3) special principles that characterize the specificity of preventive police activity.

The principles of preventive police activity should be understood as objectively stipulated, pivotal, relatively stable, scientifically substantiated guiding principles, enshrined by the norms of national legislation and international legal acts, which are the basis for the activity of the National Police of Ukraine, as well as the authorized officials of its agencies and structural units carried out in the process of forecasting and preventing offenses through the use of preventive police measures permitted by national law, and complex of preventive actions.

Key words: *principles, general legal principles, basic principles, special principles, preventive activity, police activity, National Police.*